

Avtoriteta in svojevolja v šoli.

Obravnavano v „Pedagogijskijskej jednoti za Prago in okolico“.

(Dalje.)

Nisem govoril začetkom brez potrebe o naravnem zakonu. To razmerje med učiteljem in učencem je v največjem nasprotju z naravnim redom in zakonom, zato ne more obstati, mora se odstraniti, da se odvrnejo slabi nasledki.

Ali smemo pričakovati kaj dobrega od učenca, kateri se zoperstavlja učitelju z zavestjo, da se mu ne sme nič zgoditi? Kdor se je naučil v mladosti podkopati mir človeške družbe, kdor ni bil prisiljen priznavati avtoriteto, ta ostane upornik in rušitelj miru, od tega ne pričakujte, da bi vam v starosti priznaval kakovo veljavo.

Iz takovega učenca postane šiba za človeštvo, katera postaja s starostjo vedno silnejša.

S čim tedaj popraviti to hibo? Z izpolnjevanjem naravnega zakona, katerega se jeden paragraf glasi: Oče, učitelj je v vsakem slučaju nadrejen, sin, učenec pa v vsakem slučaju podrejen.

Ko je dunajsko učiteljsko društvo „Diesterweg“ podalo na ministerstvo molbo, da se telesna kazen zopet v šolo uvede, kakov v nebo vpijoči krik je tu najedenkrat nastal!

Uže so si nas predstavljali, kako bomo hodili v šoli od rana do večera s palico v roki, kot sredoveški krvoloki. Na obrano „Diesterwega“ se more reči, da so dunajski učitelji prosili telesno kazen zato, da se obvaruje čudorednost, a nikakor, da bi se hoteli ponižati do pódlega korobáčenja. Tega smotra se učiteljstvo dobro zavéda, bolje nego si dunajski gospodje žurnalisti domišljujejo. Takovo učiteljstvo je uzornejše od onih, kateri ga brez prava napadajo.

Mi si ne želimo niti toliko, kolikor je želel „Diesterweg“, temveč mi hočemo, da nas šolski uradi čuvajo pred napadom razpuščene in demoralizovane mladine; mi hočemo, da bi se na isti način, kakor je bila do danes vpeljana disciplinarna naredba proti grešečim učiteljem, tudi vpeljala preiskava proti razposajenim učencem in njih roditeljem, in s tem načelom stopamo v svet.

O našej dóbi se trdi, da je dóba humanitete. Samo škoda, da se humaniteta v resnici preveč pristransko razumeva. Ko bi se učitelj svojeglavneža in upornika le malo telesno dotaknil, bilo bi to užé nečloveško; dotakne li se svojeglavnež in upornik časti učiteljeve, ako se učitelj radi njega vjeda v svojej notranjosti, ako mu krvaví srce nad njegovo prihodnostjo, ako si učitelj škoduje na zdravji ter si koplje hirajoč rani grob, nad tem se humaniteta naše dóbe nič ne opoteka!

Pomagajte tedaj, ki imate uzde v rokah! Dokažite, da čutite in mislite z največimi dobročinitelji otrok svojega naroda! Dokažite, da nočete, da bi učitelj bil i v prihodnje podnožje surovežem! Dokažite, da imate v notranjosti zavest in misel za one, ki vodijo vaše otroke k prosveti in razcvetu milega národa in domovine!

Gospod Ljud. Stral: Jedna tožba se sliši dandanes po vsem učiteljstvu, da nam mladina narašča čez glavo. Naj so uzroki tega žalostnega stanja, kjer jim drago, faktum je, da je učitelj pred naraščujočo razposajenostjo mladine brez brambe, da je izpostavljen roganju mladih ničvrednežev, kateri izjavljajo učitelju v najkritičnejšem položaji, ko je mera potrpežljivosti do poslednje kaplje izcrpljena, svoj veto: „Ne smete kaznjevati“.

Grožnja z zakonom iz ust trinajstletnega dečka! Ali je kje kaj bolj nenaravnega, bolj smešnega?

Ali stoječ v strašnej tej abnormalnosti otročjemu obrazu v obraz, ne moremo se obraniti bolnega čuvstva in nasmeh nam ne gre od srca.

Danes se sklicuje na zakon oni, o katerem je skoro gotovo, da ga prvim svojim korakom na pragu samostalnega življenja poruši ter da se bode njegovim jeklenim črkam pokoroval le iz strahu pred njegovo močjo in kaznijo.

More li takov učenec drugačen biti?

Dobro se je izrazil brnski „Beobachter“: Ko bi bil takov učenec drugačen, nego je, bil bi ali čudakovič ali velik talent.

Vprašate, zakaj?

Ker mu je bila rodbina, iz katere pohaja, od zibelke v vsem početju za primer.

Ali ni slišal od prvih trenutkov, ko je začel pojmiti, samo psovanje in preklinanje vseh, ki segajo s kakovim pravom — če tudi nameravajočim na dobro vse družbe — v način njenega življenja, ki omejujejo njene navade, mišljenje in dejanja v onih mejah društvenega reda, katere sovražijo člani rodbine z vso dušo? (Konec prih.)

Iz šole za šolo.

Pravopisne vaje.

(Sestavil **Fr. Jamšek.**)

(Dalje.)

XXXIII.

(Učitelj napiše na šolsko tablo sledeče vodilo, učenci prepisujejo.)

1.

a) *Gôre*: Bohor, Pohorje, Menina (menda: Mejnina, planina na štajersko-kranjskej meji pri Gorenjem Gradu), Rinka, Kum, Nános, Dobrač, Pireneje, Oljska Gôra, Etna.

b) *Vôde*: Jakobov vodnjak; — Ložnica, Bistrica, Cedron; — Drava, Sava, Kulpa, Dunav (Donava), Jordan; — Genezaret, Bleško Jezero; — Jadransko Morje, Črno Morje, Mrtvo Morje.

Pomnite!

10. Imena vršacev: naj si bo grič, brdo, hrib, gôra, planina, snežnik ali ognjenik — in imena vöd: naj si bo vir, potok, reka, veletok, jezero ali pa morje so tudi lastna imena; zato jih pišemo z veliko začetnico; iz njih izpeljane pridevnike (bohorski, pohorjanski; — ložničini, dravini; — genezaretski (genezarečki), bleško-jezerski; — črno-morsko brodovje) pišemo vender z malim sprednikom, ako dopuščate to umljivost in določnost.

Naloga.

Napišite nekaj gôrskih in vodovnih imen v istej vrsti!

2.

a) *Gôre*: Ostrica (Ojstrica), Triglav, Veliki Zvonar, Montblank, Kavkaz, Sinaj, Ararat, Balkan, Everest, Vezuv.

b) *Vôde*: na Koritu; — Trnava, Kokra; Mura, Ljublanica, Krka, Soča, Veltava, Volga, Nil, Amazonka Reka; Vrbsko Jezero, Cirkniško Jezero, Kaspiško Jezero; — Galilejsko Morje, Rudeče Morje, Tih Ocean.

(Pravilo. — Naloga.)

XXXIV.

(Učitelj napiše na šolsko tablo sledeče vodilo, učenci prepisujejo.)

1.

a) Jugoslovanom prištevamo sledeče národe: Slovence, Hrvate, Srbe in Bolgare; Severoslovanom pa: Čehe, Slovake, Poljake, Rusine in Ruse.